

and terminological units in non-terminological meaning in theological texts, which belong to both theoretical and theological discourse and in texts that refer to popular-theological discourse: 1) limited linguistic and terminological translatability; 2) limited cultural terminological translatability. We consider limited translatability as a typical sign of theological texts, both theoretical and theological discourse and popular-theological discourse.

Keywords: *theoretic-theological discourse, popular-theological discourse, limited translatability of theological text, cultural-terminological limited translatability, limited language-terminological transibility*

УДК 81'253:811.111:811.161.2

КОМПЛЕКСНІ ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ЗАМІНИ В АНГЛО-УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ НАУКОВИХ ТЕКСТІВ

ПОЛІЩУК А.В., старший викладач кафедри англійської мови для технічних та агробіологічних спеціальностей Національного університету біоресурсів і природокористування України (м. Київ)

Досліджено використання в англо-українському перекладі наукових текстів комплексних перекладацьких заміни (трансформацій), що складаються з поєднання як декількох «простих»: лексичних, граматичних (морфолого-синтаксичних) так і складних лексико-граматичних заміни; окреслено жанрово-стилістичні та термінологічні проблеми перекладу науково-технічних текстів; означено сутність понять адекватності та еквівалентності перекладу. Зроблено спробу узагальнення класифікації типів та способів перекладацьких трансформацій.

Ключові слова: *комплексні перекладацькі заміни, лексико-граматичні трансформації, антонімічний переклад, описовий переклад, адекватність, еквівалентність*

За умов величезного обсягу науково-технічної літератури, якому сприяють зростання кількості періодичних наукових видань і поширення інформаційно-комунікативних технологій, перед фахівцями різних галузей особливо гостро постає питання щодо швидкого та якісного перекладу. Дослідження особливостей та техніки перекладу складних граматичних, лексичних, термінологічних і жанрово-стилістичних проблем науково-технічних текстів можуть стати в нагоді не лише вузькопрофільним спеціалістам, що мусять перекладати необхідну для роботи технічну літературу, а й перекладачам-початківцям. Слід пам'ятати, що переклад, у тому числі й переклад технічної літератури, є важливим засобом міжмовної та міжкультурної комунікації, а отже має виконувати свою основну функцію – повністю передавати зміст та ідеї оригіналу, бути еквівалентним йому за значенням. Тому розгляд видів і прийомів перекладу нерозривно поєднаний з поняттям «адекватності» та рівнями еквівалентності перекладу. Необхідно не лише знати способи перекладу окремих граматичних та лексичних труднощів, а й вміти робити комплексні заміни, враховуючи функціонально-синтаксичні та жанрово-

© А. В. Поліщук, 2015

стилістичні аспекти тексту. Науково-технічний переклад є особливим видом перекладацької діяльності, що вимагає від фахівця вдалого поєднання лінгвістичної ерудиції, творчих та розумових здібностей, вміння проникати в логіку наукових і технічних текстів.

Питання перекладацьких замінів є одним із ключових у перекладознавстві. Свого часу А. В. Федоров і Я. Й. Рецкер визначили два найголовніші поняття в теорії перекладу: перекладацькі відповідності та перекладацькі перетворення, тобто трансформації. Під різними точками зору ця тема розглядалась в роботах французьких лінгвістів Ж.П. Віне і Ж. Дарбельне, Ж. Мунена; американського вченого Ю. Найди, розробника трансформаційної моделі перекладу; О. Каде, А. Нойберта, К. Райс, яка розробила принципи класифікації видів перекладу залежно від типів текстів, П. Ньюмарка, Дж.К. Катфорда та багатьох інших. Значний вплив на становлення сучасної теорії перекладу, зокрема й у визначенні видів та способів перекладацьких замінів, мали також наукові праці В.Н. Комісарова «Слово про переклад» (1973), «Лінгвістика перекладу» (1980), Я.Й. Рецкера «Теорія перекладу і перекладацька практика» (1974), Л.С. Бархударова «Мова та переклад» (1975), А.Д. Швейцера «Теорія перекладу» (1988), Г.Є. Мірама «Алгоритми перекладу» (1998), В.І. Карабана «Переклад англійської наукової і технічної літератури» (2002), В.В. Коптілова «Теорія і практика перекладу» (2003), В.С. Виноградова «Переклад: загальні і лексичні проблеми» (2006), О.І. Чередниченка «Про мову і переклад» (2007), О.О. Селіванової «Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми» (2008) та багатьох інших провідних науковців. Серед тих, хто приділив особливу увагу жанру науково-технічної літератури, праці яких надали неоціненну практичну допомогу перекладачам та фахівцям різних галузей, – слід назвати В. Н. Комісарова, Я. Й. Рецкера, О. Л. Пумпянського, В. І. Карабана та ін.

У роботах науковців-сучасників чинне місце займають визначення понять адекватності та еквівалентності перекладу. О.Д. Швейцер, а також М.К. Гарбовський розмежовують ці поняття: «Адекватність перекладу передбачає його відповідність тим очікуванням, які покладають на нього учасники комунікації» [2, с. 289]. Категорія адекватності не розглядається як міра відповідності перекладу тексту оригіналу, а орієнтована на одержувача перекладу. Стосовно дотримання еквівалентності оригіналу й перекладу В.Н. Комісаров писав: «Потрібно лише, щоб переклад зберігав мету комунікації оригіналу, а конкретне рішення може бути різним» [5, с. 122]. Зараз існує дуже багато теорій рівнів еквівалентності. Найвідоміші з них ґрунтуються на «трьох типах відповідностей знаку, установлених в семіотичі: семантичному, синтаксичному та прагматичному» [2, с. 295]. На думку Л.С. Бархударова, переклад можна вважати міжмовною трансформацією [1, с. 6] в широкому розумінні цього терміну. У вузькому значенні перекладацька трансформація, за О. О. Селівановою, – «це перетворення, модифікація форми, або змісту і форми, зокрема, з метою збереження відповідності комунікативного впливу на адресатів оригіналу й перекладного тексту». На її думку, такі перетворення здійснюються як на підставі системних розбіжностей двох мов і є системними трансформаціями, так і через відмінність культур, онтологій двох народів. Останні перетворення можна назвати функціональними [9, с. 456]. Л.К. Латишев визначає трансформації як відступ

від структурного та семантичного паралелізму між вихідним текстом і перекладом на користь їхньої рівноцінності [7, с. 27]. Існують різні типології трансформацій у перекладознавстві. Згідно з класифікацією Л.С. Бархударова, яку він сам називає приблизною й умовною, трансформації діляться на перестановки, заміни, додавання й опущення [1, с. 36]. А.Д. Швейцер пропонує розрізняти в процесі перекладу граматичні трансформації, лексико-семантичні перефразування і ситуативні перетворення. Т.Р. Левицька та А.М. Фітерман підрозділяють трансформації на граматичні, стилістичні та лексичні. В.Н. Комісаров пропонує основний поділ перетворень (замін) на лексичні, граматичні та комплексні (лексико-граматичні), а із способів перекладу виділяє: переміщення, додавання, опущення (вилучення). Англійський мовознавець Дж. К. Катфорд при описі процесу перекладу виділяє такі його різновиди: 1) перенесення [4, с. 45-94]; 2) умови перекладної еквівалентності [4, с. 97-107]; 3) фонологічний переклад [4, с. 111-119]; 4) графологічний переклад [4, с. 123-128]; 5) транслітерацію [4, с. 131-137]; 6) граматичний та лексичний переклад [4, с. 141-143]; 7) рівневі та категоріальні заміщення [4, с. 147-149]. Нову класифікацію перекладацьких трансформацій запропонувала О.О. Селіванова, спираючись на тріаду мовного семіозису (Ч. Морріс) – семантики, синтактики та прагматики. На думку О.О. Селіванової, розділити наведені три виміри семіозису як цілісного процесу вкрай важко. Перекладацькі трансформації, за її класифікацією, умовно діляться на 1) формальні, 2) формально-змістові або прагматичні, обумовлені специфікою мовних систем оригінального та перекладного текстів, а також контекстуальними та прагматичними факторами [9, с. 458]. Формальні трансформації передбачають зміну форми в перекладі при збереженні змісту оригіналу. Формально-змістові трансформації передбачають зміну форми та модифікацію змісту.

Мета дослідження – розглянути основні комплексні перекладацькі заміни (трансформації) при перекладі науково-технічних текстів: лексико-семантичні, лексико-граматичні та синтаксичні, враховуючи термінологічні та жанрово-стилістичні особливості; спробувати вивести «узагальнюючу» класифікацію типів та способів перекладацьких замін з метою подальшого її використання в учбовому процесі для формування перекладацької компетенції майбутніх спеціалістів. Досягнення цієї мети передбачає вирішення наступних завдань: 1) визначити сутність понять адекватності та еквівалентності перекладу, проаналізувавши роботи видатних науковців галузі перекладознавства; 2) визначити класифікацію типів і способів (прийомів) перекладацьких трансформацій; 3) дослідити основні лексико-граматичні та лексико-семантичні трансформації; 4) проаналізувати термінологічні труднощі перекладу; 5) окреслити жанрово-стилістичні та синтаксичні проблеми перекладу.

Науково-технічна література відрізняється від інших стилів певними лексичними, граматичними та синтаксичними особливостями. Характеристики, притаманні саме цьому стилю, такі як інформативність, змістовність, логічність, чітка послідовність, точність та об'єктивність – потребують особливих методів перекладу. Я.Й. Рецкер писав, що «перекладацькі трансформації розглядаються не в статичному плані як засіб аналізу між ... словарними відповідниками, а в плані динамічному як способи перекладу, які

може використовувати перекладач ... коли словникова відповідність відсутня або не може бути використана за умовами контексту». З самого початку він підкреслював важливість комплексних трансформацій: «існують також комплексні лексико-граматичні трансформації, де перетворення або зачіпають одночасно лексичні та граматичні одиниці оригіналу, або є міжрівневими, тобто здійснюють перехід від лексичних одиниць до граматичних і навпаки» [8, с. 217]. Отже, значна кількість перекладацьких заміन є взаємопов'язаними: застосування граматичних трансформацій автоматично веде до замін на лексичному рівні. Комплексна трансформація може включати в себе дві і більше «простих» граматичних або лише лексичних замін. Тому для початку доцільно було б коротко розглянути окремо граматичні та лексичні трансформації. Варто почати з граматичних трансформацій, оскільки вони викликають найбільше труднощів у студентів і фахівців немовних галузей.

Під **граматичною перекладацькою трансформацією** розуміють зміну граматичних характеристик слова, словосполучення, або речення у перекладі. Розрізняють п'ять основних видів граматичних трансформацій: перестановка (пермутація), заміна (субституція), додавання, вилучення та комплексна трансформація. **Перестановка** – це така граматична трансформація, при якій змінюється порядок слів у словосполученні або реченні. Наприклад, англійське слово *however* може стояти в середині або наприкінці речення, тоді як в українській – його місце, зазвичай, на початку речення. Перестановки супроводжуються й іншими граматичними трансформаціями [3, с. 19]. Під **граматичними замінами** розуміють такий спосіб перекладу, за якого граматичні одиниці в оригіналі перетворюються на одиниці у мові перекладу з іншим граматичним значенням. Заміні може піддаватися граматична одиниця мови оригіналу будь-якого рівня: словоформа, частина мови, член речення, речення певного типу. Наприклад, формі однини в англійській мові відповідає форма множини в українській (*money* – «гроші», *police* – «поліція» тощо) або навпаки – англійській множині відповідає українська однина (*clothes* – «одяг», *outskirts* – «передмістя» тощо) [5, с.48]. Досить поширеним видом граматичної заміни у процесі перекладу є заміна частини мови. Наприклад, інфінітив перекладається іменником. Часто просте речення перетворюється на складне або навпаки. *Another possibility was to use quartz.* Інша можливість полягала в застосуванні кварцу.

Додавання – це граматична трансформація, внаслідок якої в перекладі збільшується кількість слів, словоформ або членів речення: *The mutual effect introduces a complex change.* Перехресний вплив призводить до появи комплексних поправок [3, с. 19]. **Вилучення** – трансформація, внаслідок якої в перекладі вилучається певний елемент мови (словоформа, слово, член або частина речення): *The explosion was terrible while it lasted.* Вибух був жахливий.

Комплексна граматична трансформація включає дві або більше простих граматичних трансформацій, наприклад, коли одночасно здійснюються перестановка та додавання: *There are many different applications of this material.* Цей матеріал застосовується у багатьох різних галузях [3, с. 20]. Розглядаючи комплексні заміни, не можна обійти увагою такий важливий розділ граматики, як синтаксис. «Чіткість синтаксису, недвозначність зв'язків між членами речення і окремими реченнями є предметом особливої уваги перекладача. Порушення усталеного порядку слів, невдале розміщення

підрядного речення ... може "зашифрувати" думку автора, утруднити її сприйняття в перекладі» [6, с. 264]. Синтаксичні конструкції з неособовими формами дієслова, номінативні, каузативні, конструкції логічної емфазі – найбільше потребують застосування комплексних перекладацьких заміні. *The objects being of the same temperature, the average energy of motion of their molecules is the same.* Якщо температура тіл однакова, то середня енергія руху їх молекул однакова. Дуже часто при перебудові структури речень застосовують такі прийоми як їх **членування** або **об'єднання**: *The conference was a veritable summit meeting. Only Bohr was conspicuously absent.* Ця конференція була справжньою зустріччю у верхах, і лише Бора там явно бракувало. *Kepler set out to unify the classical picture of the world, one which was split into celestial and terrestrial regions, though the concept of a universal physical force.* Кеплер намагався зробити єдиною класичну картину світу, який до цього був розділений на небесну і земну сфери. Для цього він використав поняття загальної фізичної сили [3, с.19]. Розглянемо окремо взяті лексичні трансформації. Слід зазначити, що такі лексичні прийоми перекладу як транскрибування, транслітерація та калькування в цій статті не розглядаються, з огляду на основну мету – окреслити загальну класифікацію типів перекладацьких заміні, особливо комплексних.

Узагальнивши класифікацію перекладацьких **лексичних (лексико-семантичних) трансформацій** видатних мовознавців, можна виділити наступну, загальноприйнятту (за визначенням В. Н. Комісарова та Я. Й. Рецкера): **конкретизація, генералізація та модуляція** (смісловий розвиток).

Конкретизація значення являє собою таку лексичну трансформацію, внаслідок якої слово широкого значення при перекладі замінюється на слово вузької семантики: *Enzymes are complex organic compounds that contain a protein entity.* Ензими являють собою складні органічні сполуки, що містять протеїнові утворення [3, с. 301]. **Генералізація** значення – трансформація, внаслідок якої слово із вузьким значенням при перекладі замінюється на слово із ширшим значенням, нерідко гіперонімом. *The samples exhibit high resistivity.* Ці зразки характеризуються значним опором [3, с. 307]. **Контекстуальна заміна та смісловий розвиток.** Контекстуальна заміна – такий вид трансформації, внаслідок якого підбирається лексичний елемент, який не є словниковим відповідником але є еквівалентним контекстуальному значенню слова, та нормам мови перекладу: *Decision theory shares characteristics with game theory.* Теорія прийняття рішень базується на положеннях, подібних до положень теорії ігор [3, с. 288]. **Смісловий розвиток** вважається прийомом контекстуальної заміни, при якому підбирається слово, значення якого є логічним розвитком значення слова, що перекладається: *Only when quantum theory became available in the 1920s was it possible to understand more complicated problems.* Лише коли в 1920-х роках було опрацьовано квантову теорію, стало можливим розуміння складніших проблем. До комплексних лексико-граматичних трансформацій деякі видатні перекладознавці, такі як В. Н. Комісаров, Я. Й. Рецкер відносять: **антонімічний, описовий переклад (експлікацію) і компенсацію.** **Антонімічний переклад** застосовують в тих випадках, коли необхідно замінити форму слова чи словосполучення на протилежну, але його зміст, значення залишаються подібним, без особливих

змін. Розрізняють три види такого перекладу: негативація, (з додаванням префікса або частки *не-*), наприклад, *to ignore* – не помічати, *to continue* – не зупинятися. Позитивація (слову із заперечним значенням підбирається еквівалент без формального заперечного компонента), наприклад, *unallowed* – заборонений, *unabolished* – такий, що залишається чинним; анулювання двох негативних семантичних компонентів у реченні, наприклад, *not impossible* – можливий, *to disappear never* – завжди залишатися.

Large-scale structures of the universe did not become a preoccupation of cosmology until the mid-1980s. Великі структури всесвіту стали об'єктом докладного дослідження лише в 1980-і роки. **Описовий переклад (експлікація)** – це лексико-граматична трансформація, при якій лексична одиниця мови оригіналу (часто неологізм) замінюється словосполученням, що надає пояснення її значення мовою перекладу. Недоліком цього перекладу може бути багатослівність. Тим не менш, він вважається одним із найефективніших, оскільки завжди можна знайти відповідник лексичній одиниці мови оригіналу. Наприклад: *power saver* – режим енергозбереження, *majority-carrier transistor* – транзистор із накопичувачами переносного струму. **Компенсація** – це спосіб перекладу, при якому елементи змісту, втрачені при перекладі одиниці мови оригіналу, передаються в тексті перекладу яким-небудь іншим засобом, причому необов'язково в тому ж самому місці тексту, що й у оригіналі. При цьому нерідко граматичні засоби оригіналу замінюються лексичними й навпаки: *Further work on this problem is, however, badly needed.* Однак над цією проблемою треба ще дуже багато працювати. Варто зауважити, що вибір трансформації при перекладі здебільшого залежить від перекладача і зумовлений стилістичними особливостями та комунікативною метою тексту оригіналу.

Одну з головних труднощів перекладу становлять науково-технічні терміни з огляду на їх неоднозначність, відсутність перекладних відповідників (у термінів-неологізмів). Наприклад, звичайне слово *hedgehog* (іжак) може перекладатися залежно від галузі як «переносне дротове загородження»; «ряд конусоподібних привідних рифлених роликів» у лісотехнічній галузі; «багатостовбурна бомбометальна установка "Хеджжог"» – військово-морський термін; «каркасна модель візуалізації об'єкта» – термін у обчислювальній техніці. Я. Й. Рецкер називає чотири види перекладу новітніх термінів: безперекладне (пряме) запозичення; переклад-калька; трансформаційний переклад та описовий. Варто детальніше зупинитися на перекладі складних термінів – препозитивних атрибутивних словосполученнях: *fiber saturation point* – точка насичення волокна; *oven-dry weight* – абсолютно суха вага.

Прийнято вважати, що стиль науково-технічної літератури є формально-логічним, майже з повною відсутністю емоційно-виразних засобів, притаманних художнім творам. Проте В. І. Карабан серед стилістичних труднощів перекладу виокремлює образну і необразну фразеологію, кліше, метафоричні терміни, розмовні лексичні елементи тощо. Слід звернути увагу на слова загального вжитку, що часто міняють своє значення: *idea* – пояснення, *realize* – чітко розуміти, *concept* – метод, спосіб, *desirable* – перспективний. Часто вживаються сталі необразні фрази: *in terms of* – з точки зору, плану, *in question* – означений, про який йдеться, *at issue* – обговорюваний тощо.

Дослідивши праці видатних мовознавців, були визначені поняття адекватності та еквівалентності перекладу. Еквівалентність – найоптимальніший баланс семантики та форми, денотативної, конотативної, стилістичної, культурної, прагматичної інформації текстів оригіналу. Адекватність – це співвідношення вихідного та кінцевого текстів, при якому враховується мета перекладу. Проаналізувавши граматично-морфологічні та синтаксичні особливості перекладу, можна зробити висновок, що найчастіше зустрічаються конструкції з пасивним станом дієслова, а також з неособовими частинами мови: герундієм, інфінітивом, незалежним дієприкметниковим зворотом, що потребують застосування комплексних граматичних та лексико-граматичних заміні. Дослідивши лексичні особливості перекладу, можна стверджувати, що найбільше складнощів викликає спеціальна термінологія, оскільки в межах різних галузей один і той самий термін може мати різні значення. Для адекватного перекладу наукових текстів необхідно вміло користуватися всіма типами та способами перекладацьких трансформацій, мати знання про досліджувану галузь та добре знати термінологію, а також враховувати жанрово-стилістичні та синтаксичні особливості тексту. Теоретична новизна досліджень полягає у спробі вивести «узагальнену» класифікацію типів та способів (прийомів) перекладацьких трансформацій. Практичне значення досліджень полягає в тому, щоб на матеріалах цієї роботи в подальшому розробити методику формування перекладацької компетенції майбутніх спеціалістів.

Список літератури

1. Бархударов Л. С. Язык и перевод. Вопросы общей и частной теории перевода / Л. С. Бархударов. – М.: Международные отношения, 1975. – 239 с.
2. Гарбовский Н. К. Теория перевода / Н. К. Гарбовский. – М.: Изд-во МГУ, 2004. – 544 с.
3. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми / В. І. Карабан. – Вінниця: Нова книга, 2002. – 564 с.
4. Катфорд Дж. К. Лингвистическая теория перевода: Об одном аспекте прикладной лингвистики / Дж. К. Катфорд. – М., 2004. – 208 с.
5. Комиссаров В. Н. Общая теория перевода: Учебное пособие / В. Н. Комиссаров. – М.: «ЧеРо», совместно с «Юрайт», 2000. – 136 с.
6. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу: Навчальний посібник / В. В. Коптілов. – Київ: Юніверс, 2002. – 280 с.
7. Латышев Л. К. Курс перевода (эквивалентность и способы ее достижения) / Л. К. Латышев. – М.: Международные отношения, 1981. – 248 с.
8. Рецкер Я. И. Теория перевода и переводческая практика. Очерки лингвистической теории перевода / Я. И. Рецкер. – Москва: Международные отношения, 1974. – 216 с.
9. Селіванова О. О. Світ свідомості в мові. Монографічне видання / О. О. Селіванова – Черкаси : Ю. Чабаненко, 2012. – 488 с.

References

1. Barkhudarov L. S. Yazyk i perevod. Voprosy obshchei i chastnoi teorii perevoda / L. S. Barkhudarov. – M. : Mezhdunarodnye otnosheniya, 1975. – 239 s.

2. Harbovskiy N. K. Teoriia perevoda / N. K. Harbovskiy. – M. : Yzd-vo MHU, 2004. – 544 s.

3. Karaban V. I. Pereklad anhliiskoi naukovoï i tekhnichnoi literatury. Hramatychni trudnoshchi, leksychni, terminolohichni ta zhanrovo-stylistychni problemy / V. I. Karaban. – Vinnytsia: Nova knyha, 2002. – 564 s.

4. Katford Dzh. K. Linhvisticheskaia teoriia perevoda: Ob odnom aspekte prikladnoi linhvistike / Dzh. K. Katford. – M., 2004. – 208 s.

5. Komissarov V. N. Obshchaia teoriia perevoda: Uchebnoe posobie / V. N. Komissarov. – M. : «CheRo», sovместno s «lurait», 2000. – 136 s.

6. Koptilov V. V. Teoriia i praktyka perekladu: Navchalnyi posibnyk / V. V. Koptilov. – Kyiv: Yunivers, 2002. – 280 s.

7. Latyshev L. K. Kurs perevoda (ekvivalentnost i sposoby ee dostizheniia) / L. K. Latyshev. – M. : Mezhdunarodnye otnosheniia, 1981. – 248 s.

8. Retsker Ya. Y. Teoriia perevoda i perevodcheskaia praktika. Ocherki linhvisticheskoi teorii perevoda / Ya. Y. Retsker. – Moskva: Mezhdunarodnye otnosheniia, 1974. – 216 s.

9. Selivanova O. O. Svit svidomosti v movi. Monohrafichne vydannia / O. O. Selivanova – Cherkasy : Yu. Chabanenko, 2012. – 488 s.

Исследовано использование в англо-украинском переводе научных текстов комплексных переводческих замен (трансформаций), состоящих из сочетания как нескольких «простых»: лексических, грамматических (морфолого-синтаксических), так и сложных лексико-грамматических замен. Рассмотрены жанрово-стилистические и терминологические проблемы перевода научно-технических текстов, сущность понятий адекватности и эквивалентности перевода. Сделана попытка обобщения классификации типов и способов переводческих трансформаций.

Ключевые слова: комплексные переводческие замены, лексико-грамматические трансформации, антонимический перевод, описательный перевод, адекватность, эквивалентность

The aim of the research is to study the types of complex translation transformations which include both combined «simple» replacements: lexical-semantic, grammatical and complex lexico – grammatical: antonymic and descriptive translation, stylistical transformations in scientific literature translations made from English into Ukrainian. Problems of technical terms translation are also studied. To achieve this goal, it was necessary to solve the following tasks:

- to find out the difference between concepts of equivalence and adequacy of translation analyzing the works by great linguists: P. Newmark, O. Kade, G. Mounin, A. Neubert, K. Reiss, J. P. Vinai, J. Darbelnet and many others;

- to identify the classification of types and methods of translation transformations and the levels of translation equivalence

- to analyze the main lexico-grammatical and lexical-semantic transformations;

- to determine stylistical and syntax translation problems and find corresponding translation transformations.

Having examined the works of prominent linguists, the concepts of adequacy and equivalence of the translation have been defined. They are not identical as some modern translators believe. Equivalence is the best combination of semantics and the form, denotative, connotative, stylistic, cultural, pragmatic information of original texts. Adequacy – is the correlation of the source text and the target one, in which the purpose of

the translation is taken into account. This translation must be completely understandable to the specialist. An attempt to elaborate a general classification of types and methods of translation transformations was undertaken in this article.

Having analyzed the grammatical (morphological and syntactic) peculiarities of scientific texts one can conclude that the most common constructions are sentences with verbs in the Passive Voice, as well as Non Finite Forms of the Verb: Gerund, Infinitive, Absolute Participle Construction that require the use of complex grammatical and lexico-grammatical replacements (transformations). The grammatical transformation means changing grammatical characteristics of a word, word combination or a sentence in translation. There are five main types of grammatical transformations: transposition (permutation), replacement (substitution), addition, omission (removal), and complex transformation. Complex lexical and grammatical transformations include: antonymous, descriptive translation (explication) and compensation.

Analyzing the lexical peculiarities of scientific texts one can see that special terms can cause the greatest difficulties as the same term may have different meanings according to the sphere where it is used. General classification of lexical-semantic transformations includes: specification, generalization and modulation (semantic development). To achieve adequate translation of scientific text one must skillfully use all types and methods of translation transformations, have knowledge about the branch of industry and good knowledge of its terminology, and take into account stylistic and morphological-syntactic features of the text.

The practical significance of the research is to work out the training methods, on the basis of these materials, for further developing translation competence of future professionals.

Keywords: *complex translation transformations, lexico-grammatical transformations, antonymic translation, descriptive translation, adequacy, equivalence*